

Deres ref

Vår ref
OHBDato
28.11.2023

Innspill til stortingsmeldinger i 2024 om klima og naturmangfold

Vi fikk ikke anledning til å delta på noen av innspillsmøtene, men tillater oss å gi et samlet skriftlig innspill til de to meldingene. Vi fokuserer på forhold som har med skog og trebruk å gjøre, men dette kan ikke løsrives fra et samlet arbeid.

Vi gir innspill til hvert av spørsmålene som er stilt i invitasjonen til innspillsmøtene:

1. **Når vi i 2050 har nådd natur- og klimamål, hva er de tre viktigste grepene som ble gjort i dag for å komme dit?**
 - a. Avskoging og nedbygging av natur ble stoppet. Vi kan ikke fortsette å avskoge 60 000 daa hvert år, slik vi gjør i dag. Det fører både til en totalødeleggelse av naturen på de aktuelle arealene og en kraftig reduksjon i mulighetene til å produsere fornybare ressurser i skogen til det grønne skiftet. NB! Det er viktig å skille mellom avskoging og foryngelseshogst i skogen. Aktivt skogbruk er ikke bruksendring av arealene. Vi forynger mellom 0,5% og 1% av skogen hvert år i Norge, og dette fører til en økende og bærekraftig skogressurs over tid, med et stadig større karbonlager.
 - b. Innsatsen for å øke den biologiske produksjonen ble trappet betydelig opp. Dette er helt nødvendig for å kunne erstatte de enorme mengdene fossile ressurser vi bruker i dag – med fornybare ressurser. For skogbrukets del betyr dette at følgende tiltak er gjennomført:
 - i. Økt innsats og finansiering til skogplanting etter hogst, samt tiltak som øker etableringsmulighetene for skogforyngelse.
 - ii. Økt innsats og finansiering av kvalitetstiltak for produksjonsskogen.
 - iii. Norge har tatt sin del av ansvaret for påskoging i verden (ref. FNs Klimapanel), og har finansiert skogplanting på 8 mill da gjengroingsareal (karbonlager og bærekraftig ressurs istedet for

kratt), se NIBIOs rapport om «Effekter av planting av skog på nye arealer» og Notat frå Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet: «Planting av skog på nye arealer som klimatiltak».

- iv. Det er investert store offentlige (og etterhvert private) midler i utvikling av nye trebaserte verdikjeder, som har ført til store utslippskutt ved at fossile produkter er erstattet med fornybare.
- c. Alle andre reelle klimatiltak er satt ut i livet. Bærekraftsmål nr 13 overskygger alle andre bærekraftsmål, fordi vi ikke vil nå noen av de andre bærekraftsmålene dersom vi mislykkes med å stoppe klimaendringene. Om vi bikker over 2 graders målet, vil dette ha enorm effekt på for eksempel naturmangfoldet, og særlig så nær Nordpolen som Norge ligger, hvor temperaturene vil stige langt mer enn 2 grader. Med reelle klimatiltak mener vi tiltak som betyr noe for hele verden, i motsetning til for eksempel elektrifisering av oljeplattformene, som bare pynter på det norske klimaregnskapet, mens totaleffekten er større utslipp fra gassgeneratorer på kontinentet, og mindre/dyrere tilgang på elektrisitet til etablering av ny grønn industri i Norge.

2. Hvilke viktige rammer og hensyn må de to meldingene ha med seg fra ditt ståsted?

Utfordringene knytta til klima og natur må sees i sammenheng, men har også klare ulikheter. Klimaet påvirker naturen, og tilstanden i naturen påvirker på forskjellig vis klimaet. Klimagassutslipp påvirker klimaet, uansett hvor utslippet skjer. Dette er ulikt utviklingen i naturen, som primært har betydning for stedet der det skjer. Det er svært viktig å ha med i arbeidet med natur at utfordringsbildet er forskjellig, og at årsaker og løsninger ikke er generelle og derfor ikke kan overføres direkte fra ett sted/land til et annet.

Vi er av den klare oppfatning at FNs bærekraftsmål nr 13 Stoppe klimaendringene er en forutsetning for å kunne lykkes med de øvrige målene. Raske og kraftige klimaendringer vil ha stor påvirkning på naturen, noe som kan motvirke naturtiltak, som eksempelvis fredning. Vi mener derfor det er viktig i en periode å akseptere en del påvirkning på naturen fra næringer som hindrer klimagassutslipp. I denne kategorien er skog og trebruk blant de fremste klimatiltakene. Skogen tar netto opp CO₂, og bruk av tre i stedet for andre råstoff/materialer hindrer klimagassutslipp.

I norske klimarapporter, sist Klimautvalget 2050 sin rapport, får energi og energiproduksjon en dominerende plass. Det er ikke unaturlig, ettersom Norge er en energinasjon med mye fossil energiproduksjon, og fordi mye av

klimagassutslippene er knytta til energiproduksjon. I tillegg fører energiproduksjon også til store naturinngrep.

Vi mener materialer og produkter vies alt for lite oppmerksomhet. Svært mye av energiproduksjonen brukes på en eller annen måte til å lage og frakte materialer og varer. Produkter som har sin opprinnelse i tre, er klimavennlige, krever ofte lite energi å bearbeide og det benyttes fornybar energi, og kan være kortreist. De kan i svært mange tilfeller erstatte produkter som har stort klimapådriv. Skogens muligheter i klimasammenheng må sees i hele verdikjeden og opp mot sluttbruken. Påvirkningen på naturen må også sees i dette perspektivet.

3. Arealbruksendringer er en stor utfordring både for natur og klima. Hva bør meldingene legge frem for å sikre at arealbruken fremover bidrar til at vi når natur- og klimamålene?

Se svar på spørsmål 1. Det er viktig at nedbygging og annen avskoging ikke sidestilles med skogbruk. Påvirkningen på naturen er svært forskjellig i de to tilfellene.

4. Internasjonalt samarbeid er nødvendig og viktig for å løse klima- og naturkrisa. Hvordan kan internasjonalt samarbeid styrkes på klima- og naturområdet i årene fremover?

Norske myndigheter må samarbeide med de andre nordiske land inn mot EU, for å tilpasse lover og reguleringer for landarealene/skogarealene slik at disse ikke virker mot sin hensikt. Når utslippsstrategier ikke sees i sammenheng med bruk av de fornybare naturressursene, får vi fort begrensninger på mulighetene til å gjøre utslippskutt gjennom å erstatte fossile produksjoner med fornybare produksjoner (basert på skogressursene).

5. Naturavtalen er et rammeverk for alle. Hvordan kan vi sikre at alle samfunnsaktører og hele myndighetsapparatet i denne regionen tar sin del av ansvaret for å gjennomføre naturavtalen og stanse tapet av natur innen 2030?

Nedbygging av natur- og produksjonsarealer skjer vanligvis fordi det gir den billigste løsningen på kort sikt. I en oljedrevet økonomi er det svært vanskelig å sette høy nok verdi på natur- og produksjonsarealer. Ivaretagelse av produksjonsarealene i skogen må derfor reguleres av lovverket, på samme måte som jordvern.

Langsiktig, bærekraftig utnyttelse er blant de sikreste måtene å ivareta natur på.

Naturen er dynamisk og livsmiljøene endrer seg over tid, og langsiktig bærekraftig

foryngelse av skogarealene skal være forenelig med naturens egen dynamikk og reproduksjonsevne. Utelukkende å konservere natur og bruke fossile ressurser er ikke en god strategi.

Naturkrisebegrepet er omdiskutert når vi snakker om norsk skognatur. Vi har en del indikatorer som er registrert over lang tid i de norske skogene, som dokumenterer at livsmiljøet for naturmangfold aldri har vært bedre i det siste århundret. Landsskogtakseringen ble etablert i 1919 som den første i verden for å overvåke utviklingen i skog på nasjonal skala. Deres målinger viser at de norske skogene

- Aldri har hatt flere gamle trær.
- Aldri har hatt større innslag av død ved.
- Aldri har hatt fleire grove dimensjoner.
- Aldri har hatt større innslag av lauvskog.

Rødlista frå Artsdatabanken viser at 60% av de sårbare artene naturlig nok er knytta til skog, men samtidig viser utviklinga frå tidlige rødlister at

- Flere arter blir registrert for hver revisjon (i snitt oppdages 4 nye arter hver uke).
- Flere arter er framgang enn i tilbakegang.
- Det er ikkje dokumentert at aktivt skogbruk har utryddet noen art.

Vi mener dette dokumenterer at oppbygginga av skogressursen i Norge de siste 100 åra har vært viktig også for naturmangfoldet, og at det strenge miljøsertifiseringssystemet som 95% av all skogsdrift i Norge nå er underlagt (PEFC) virker positivt for utvikling av naturmangfoldet. Det er viktig at slike strategier og systemer videreføres.

6. Hva trenger kommuner, næringsliv og andre av kunnskap og virkemidler for å ivareta naturen bedre i denne regionen?

Det er helt nødvendig å få forståelse for at bit for bit nedbygging og fragmentering av naturen gir en samlet stor effekt. Økt forståelse for økologiske sammenhenger og dynamikken i naturen er også nødvendig.

7. Hvilke andre grep enn vern kan vi ta for å sikre langsiktig beskyttelse og bevaring av viktige naturområder (jfr mål 3 i naturavtalen)?

I Norge har vi en lang tradisjon for å kombinere fredning med bruk. Noen arealer er så viktige og så sensitive mot bruk, at de må fredes. Men vi er framover nødt til å

bruke det aller meste av arealet til fornybar ressursproduksjon. Dette må gjøres på en bærekraftig måte, med generelle og spesielle hensyn. Skogbruket er sterkt regulert gjennom miljø-sertifiseringssystemet.

For skogarealet har dette vist seg som en meget vellykket strategi, der man har klart å bygge opp tømmerressursene og karbonlageret voldsomt, og samtidig få en positiv utvikling for en stor del av det biologiske mangfoldet de siste 100 årene.

Areal som har lav verdi er det lett å sløse med, og bruke til andre formål. Det er derfor viktig å verdsette den fornybare produksjonen på arealene.

8. Med utgangspunkt i 2050-utvalgets hovedanbefalinger (se lenke), hva bør klimameldingen prioritere å følge opp, sett fra ditt ståsted?

Regjeringens plattform som legger til grunn at «klima og natur skal være en ramme rundt all politikk», gir et godt grunnlag for å følge opp klimautvalgets anbefaling om at «Alle tiltak innen klimapolitikken bør vurderes på grunnlag av samlede virkninger på utslipp over tid» og «Det er også vesentlig at klimapolitikken ses i sammenheng med naturkrisen og politikk for bærekraftig bruk av arealer både på land og til havs.»

I tillegg til fredning, som ofte er det første mange tenker på når det gjelder ivaretagelse av natur, er bærekraftig forvaltning av arealer helt avgjørende. Tar man hensyn til den samlede virkningen over tid, er det gode muligheter for å lykkes. Da vil effekten av skogbruk og trebruk i det grønne skiftet sees på som en helhet og over tid, og ikke skogen og bruk av treproduktene hver for seg.

9. Hvordan legge til rette for en rettferdig omstilling til lavutslippssamfunnet, og hvordan bør en klimapolitikk som når klimamålene innrettes slik at den har legitimitet og aksept i samfunnet?

Klimapolitikken må ha i seg noe folk oppfatter som konkret og håndfast, ikke bare det som av mange kan oppfattes som symbolpolitikk. Skogen tar i dag opp halvparten av Norges menneskeskapte klimagassutslipp hvert år. Å øke innsatsen innen foryngelse og skogkultur på de områdene vi allerede driver skogbruk på, er så konkret og godt dokumentert, at det vil ha stor forståelse i befolkningen. Dette må kombineres med tilstrekkelig fredning, som ikke betyr å hermetisere 30 % av arealet – dersom man leser naturavtalen dit.

I tillegg til å erstatte fossile produkter med fornybare biogene produkter vil energipolitikken bli helt avgjørende. Samfunnet må elektrifiseres, og denne

elektrisiteten må produseres og forsynes mest mulig lokalt. Dette blir også viktig i arbeidet med å etablere ny grønn industri, som for eksempel ny skogindustri. Elektrifisering av sokkelen blir et meningsløst tiltak, som faktisk virker klimafiendtlig i den store sammenhengen, ref kommentaren i 1C. Å lykkes i energipolitikken vil gi legitimitet og aksept for andre gode klimatiltak fra myndighetene, fordi forsyning og pris for elektrisitet betyr så mye både for privathusholdningene og næringslivet. For å øke elkraftforsyninga må det tas noen vanskelige valg, men mye kan også gjøres med en storstilt opprusting av eksisterende kraftverk og linjenett.

For styret i Skognæringa Kyst SA

Ole Hartvig Bakke

daglig leder